Szerkesztőség és kiadóhivatal: Salgótarján, Főtér 1. szám
Telefonszám: 58.
Hirdetések milliméteres díjszabás szerint
Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Lapsánszky János

A MUNKA

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP
Laptulajdonos: „A Munka" lapvállalat

Megjelenik péntekenként.
Előfizetési ára negyedévre 2 pengő.
Postacsekkszám 28.744 szám.
Apróhirdetések: szavankint 8 fillér, a legkisebb hirdetés 1 Pengő.
Lapvezér: Köntzey Ferenc

XIV. évfolyam. 1. szám. — Ára 16 fillér — Salgótarján, 1936 január hó 1

1936.

IRTA: KOPPÁNY ISTVÁN.

Amikor elősször leirjuk ezt a számot, ugy érezzük, mintha megállna az idő egy pillanatra. Mintha ez a pillanat beékelödött volna a mult és a jövő közé, mintha lezárult volna egy korszak: valami elmult és valami közeledik. Ezalatt a megálló pillanat alatt kissé megilletődünk s mintha észrevennénk bizonyos nagy összefüggéseket, amelyek a multban kialakultak és belevilágitanak a jövendőbe. Ebben a kivételes, ritka pillanatban kivételes sebességgel müködik agyunk, hátra és előre tekintünk s eszünkbe jut a nagy analógia: Vajjon mit hoz ez az uj esztendő? Mennyit lépünk az uj korszak felé, amelyet politikusok, társadalombölcselők, igazi és álprófétak, utopisták, népboldogitók igérgetnek? Megvált-e bennünket ez az uj esztendő a reénk nehezedett nagy megpróbáltatástól, avagy még nagyobb szenvedésekre kell felkészülnünk?

Ezeknek a kérdéseknek mázsányi sulya nehezedik most a lelkekre s ugyancsak ezek a kérdések uralják ma a világot is. Mert sorsunk e részben kisebb-nagyobb eltérésekkel most azonos a világ legnagyobb részével és nagyon kevés azoknak a népeknek a száma, amelyek ez alól kivételt alkotnak. Sokkal kevesebb, mintsem gondolnók, mert akiket még nem ért el a mi vegzetünk, azok viszont az aggodalomtól szenvednek, hogy ugyanez a sors érheti őket is. Két évtized óta Európában és Európán kivül az emberek egyebet sem csinálnak, csak ostobaságot ostobaságra halmoznak. Minden nemzet gőgös és erőszakos elzárkózással halad a maga utján, napról-napra megismétli azokat a bünöket és esztelenségeket, amelyeket a békeszerződések megalkotói elkövettek. Erőszakoskodással, gyülölködéssel, gazdasági háboruval mindegyik csak a maga érdekét nézi, mindegyik azt képzeli, hogy a maga utján, a maga módján boldogulni tud akkor is, ugy is, ha ezzel a vele szomszédos népek romlását okozza.

Ha a történelem lapjait forgatjuk, Krisztus világra jövetelének idejében a maihoz hasonló korszellemről olvashatunk. 1936 évvel ezelőtt Róma zsarnoksága tartotta vasláncon a népeket, ma pedig száz zsarnoki akarat kuszálja össze-vissza a népek sorsát s mindegyikben benne van az akkori Róma tehetetlen vágya és minden emberi érzésen végiggázoló római kiméletlenség. Rómában akkor kétmillió proletár lézengett, annak legnagyobb része munka nélkül volt s a császárok tartották el őket ingyen gabonával, ma ugy mondjuk: munkanélküli segéllyel. Már Augustus császár észrevette, hogy az akkor civilizált világon tul, kelet felől uj és ismeretlen népek közelednek roppant szervezett tömegekben, nyers erkölcsökkel, keleti tanokkal és szokásokkal s ezek megmételyezték és elgyengitették, majd teljesen megsemmisitették a hatalmas birodalmat. Ma Európa a maga tulkulturáltságával nem él-e a rettegés világuralma alatt a keleti, sárga, éhes farkasok ránk csattogtató fogától? És vajjon van-e jogunk kérkedni magas kulturánkkal, amig a fehér fajok legkiválobb tudósai a tömeges emberirtás eszközeinek tökéletesitésében keresik a dicsőségüket s ezeket az eszközöket a fehér ember a fehér ember ellen készíti és tartalékolja?

Európa még ma csak sejti, de holnap már tudni fogja, hogy ebből a rettenetes, sötét pokolból, amelybe elvakultságában önmagát taszitotta bele, csak egy uton lehet kimenekülni: azon, amely az igazság és az emberszeretet felé vezet. Reméljük, hogy Európa megérti a földindulás félelmetes előjeleit, amelyek itthon és távoli kontinenseken megingatják a fehér fajok világhatalmát. Ha már Róma nem hallgatott akkor Krisztusra, nem fogadta el intelmeit s inkább engedte pusztulni hatalmát, nagyszerüen felépitett kulturáját, mert Krisztus akkor kortárs volt, de Európa és a világ civilizált többi népe 1936 év óta már eléggé meggyőződhetett Krisztus igazságairól, amelyeket a közel két évezred minden történése igazolt.

Európa morális összeomlásában mi eddig is a legtöbbet szenvedjük s elmondhatjuk az evangélistával: „Felosztották maguk közt ruháimat és köntösömre sorsot vetettek." Akik Krisztust fölfeszitették, azok nem akarják a feltámadást, mert a Föltámadottnak viszsza kellene adni a köntöst, amelyet ők már elkockáztak. Annyi bizonyos, hogy végre keményen a talpunkra kell állnunk és fel kell vérteznünk magunkat minden eshetőségre. Az idő gyorsabban halad, mint bármikor azelőtt az emberiség történelmében. Minden uj esztendő egy-egy évtizedet, vagy egy évszázadot jelent. A távoli és közel mult tanulság legyen, humusza a jövőnek, a jobb felé ösztönző, intő, utmutató tanitás, erőnk, tudásunk, akaratunk feszüljön a jövőnek, mert a mult orvosa a jövő.

Hasson át minket a vallásos hit erejével az a vérünkké váló érzés: hogy minden erőnk, tehetségünk, lehetőségünk az összeségért, a nemzetért van, hogy egyéni sorsunk, boldogulásunk függvénye a nemzet sorsának, hogy munkánk eredménye parányi atomja a nemzet összerejének!

Drága magyar Testvérek!

Az 1935. év emlékével terhelten nézzük az uj hidat az uj számokkal: 1936. Fogjuk meg egymás kezét jó erősen s aztán uj erőfeszitésre, uj szenvedésre, uj küzdelemre készen, megedzett bátorsággal menjünk át az uj hidon. Ne féljünk sirunk őrzőinek üvöltéseitől s ne felejtsük el egy percig sem soha: hogy a feltámadás nem azoktól függ, akik a Megfeszitettnek a köntösét elkockázták!

Boldog uj évet!

Vajjon ez a mostani jókivánságunk is csak üres szólamként fog hatni, mint az utolsó huszonegy év alatt? Vajjon ennek az uj évnek 0 percekor, életünk sorshuzásán sikerült-e a láthatatlan Hatalomnak, mely sorsunk irányitója, mind az összeség, mind az egyén részére egy kielégitő és boldogitó nyereményt kihuznia? Vajjon az Isten végtelen kegyelme nem sorozott-e bennünket erre az esztendőre is a ki nem huzható számok közé, hogy türelmünket még további próbára tegye s egyben figyelmeztessen minket arra, hogy szálljunk magunkba s vessük ki énünkből mindazokat a bünöket, amelyeket a sátánizmus az ujszerüség és müveltség örve alatt belénk csempészett s amelyeknek — talán öntudatlanul is — bálványimádóivá váltunk?

Boldog uj évet kedves Magyar Testvéreink, határokon innen és határokon tul!

Ezen az évfordulón eszméljetek arra, hogy a népek és nemzetek között magatokra hagyva, egyedül álltok és testvéri szeretettel kell megosztanotok nemcsak a szenvedések töviseit, hanem az örömöket, a szellemi és anyagi javakat is. És ha a szenvedésben és örömben testvérekké váltatok, akkor dobbanjon össze a szivetek egy közös célban, fonódjon össze kezetek munkában és harcban s akkor meglátjátok, hogy a feltámadás hajnala már nem lehet messze, mert a hajnal akkor kezd derengeni, amikor az éjszaka a legsötétebb és a mi magyar éjszakánk már sötétebb nem lehet. Gondoljatok erre a hajnalra és igy kivánjatok egymásnak boldog uj esztendőt, nem csupán szóval, de szivvel is, ne csupán a már megszokott álarcos, torz mosollyal, hanem a lélek sugarában tükröző őszinte igaz szeretettel.

Boldog uj esztendőt, kedves Olvasóink!

Akik megértő lélekkel fogjátok kezetekbe ezt a lapot s talán kisebb-nagyobb hibái dacára is szeretettel övezitek körül. Akik fölöslegesen nem kritizáltok, nem gáncsoskodtok, mert meg vagytok győződve, hogy ez a lap nehéz missziót tölt be: a keresztény magyarság küzdelmes, nagy feladatát. Fogadjátok szives szeretettel ez uj esztendőben is ezt az anyagiatlan, önzetlen munkát, mely az eljövendő magyar feltámadás hitet és reményt fakasztó hajnalának egyik szerény fényű sugara, mely fényét és melegét az olvasói őszinte, meleg szeretetéből meriti.

Mégegyszer: Boldog uj esztendőt, hitet, reményt és szeretetet minden igaz magyar testvérünknek! (—ány.)

„A MUNKA" TÁRCÁJA

Bajúszos história.

Irta: **Kamarás Zoltán.**

Megharagszom, Pali, nyirja le!

Pali csak mosolygott egyhetes sertéje alá, hihetetlenül kacagott bele a két durcás bámuló diószembe.

— Pali a kedvemért, no...

Igy már komolyabb volt a dolog, ez már érvebb érv s a Pali szája belemerevedett a habozásba, aztán lassan, kis biztonsággal elmosolyodott, aztán fölényes lett, természetesen egészen logikusan, mert annak a néhány szónak a hangsulya mindent elárult. Aztán nevetett magában, — édes, csacsi kislány, mindent megmondtál.

Ugy megdobban a sziv ilyenkor. Mikor egy félénk ajkacska igy csöppenti ki a szivből a nagy titkot; hisz szeretlek. Ilyen prózain, ilyen semmitmondónak látszóan: Pali, a kedvemért no! S rápirul icurkát a szóra: kedvemért. Mennyi hatalmat érez már a szóban: a kedvemért A legnagyobb parancs a szivnek: a kedvemért.

A kedvetekért, kedvünkért, akik szeretjük egymást, mindent megteszünk.

— Igen a kedvemért megteszed, hogy belenyugszol a bajuszomba kislány! — gondolta a mosolya alatt Pali, s hagyta kopogni a szivét, hagy zugjon most odabenn, hisz olyan boldog pezsgést zsibbaszt az a láthatatlan lángocska a karjába, lábába, ami a szivébe kapott a pár szóról: Pali a kedvemért.

Szerelem született.

Tavaszodott is! Porzott már a kocsiut az autóbusz után és egy hete, hogy az utólsó hólé is lecsorgott a Karancs rejtett zugaiból. A napos oldalon kigomboltuk a kabátunkat és sokat mosolyogtunk.

Tavaszodott is már!

És ilyenkor bele kell olvadni a tavaszba, a langyosodó levegőbe, ilyenkor szeretni kell, várni, titkolódzni, szerelemben összhangositani azt, hogy örülünk az életnek.

És elmult vagy két hét. Nem volt köztük más gát már, hogy kipattantsák egymásnak titkukat, csak a bajusz. A csöndben, sunyin kibarnuló bajusz. A bajusz, amelyik ahelyett, hogy meglapulna, csak nőtt és sima szálaival beleszurt a Magda szivébe. És ez a szurás fájt.

És Pali nem enged. És Dóri is csak nevet rajta. Hogy mit nevethet ilyen fájáson?!

— Szeretem őt Dóri, de már sirba visz a bajuszával; már kértem igy, kértem ugy, fenyegettem, s ő csak mosolyog. Te, és hogy nő neki — hogy nő neki és azt mondja, egészen hosszura hagyja.

Majdnem sirt, ahogy Dórinak elmondta. És Dóri is csak mosolygott.

— Te, hisz olyan jól áll neki! S ha neki ugy tetszik, különben is a bajusz férfias s még firfiasabbá teszi, hogy ilyen csökönyösen, még ellenedre is ragaszkodik hozzá, pedig szeret téged, hagyd rá, majd megúnja egyszer s bajusz nélkül jelentkezik.

De Magda nem vigasztalódott. Már gyülölte a Pali bajuszát, s az csak nőtt, mint hegyoldalon a zöldülő fü, gyülölte, pedig csillogóan barna volt és sima, mint a pipacs szirma és nőtt csudálatos buzgósággal a Pali örökké nevető szeme alá.

S Dóri csak most nézte meg jobban a kritikus bajuszt, amikor Pali felszaladt Magdához s őt még ott találta. Megnézte és azt gondolta; tudja ez a Pali, hogy mit csinál. Határozottan jól áll neki. Az arca fiatal, tiszta és finombörü, a szeme nevet és villog, érdekes keret a bajuszhoz; na és ilyen bajusz! Ez a Pali tudja, hogy mit csinál.

A bajusz miatt uj veszekedés lett. Magda tombolt, Pali most először megijedt igazán s szinte meglepődött, amikor Dóri is a bajusza mögé állt, s Magdát csitítva védte azt. Nagyon meglepődött. Valósággal dédelgette a bajuszát, mindennap nézte és simogatta és tudta, hogy érdekessé teszi, s a Dóri most mintha csak az ő nyelvével beszélne — hiuságból növesztette s ezt ő nem mondhatta meg, de Dóri mindezt elmondta; hogy milyen érdekes, feltünő, ezt bámulni fogják; irigyelni; s Pali csak nézte Dórit, s az az érzése volt, mint a versfaragónak, akinek valaki dicséri a versét, pedig a szerkesztőség alaposan lepocsékolta. Ugy érezte, Dórinak köze van az ő bajuszához.

És mikor haraggal vált el Magdától s együtt ment Dórival, Dóri ugyanezt érezte. Neki köze van a bajuszhoz. A

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR
Hirlapok—folyóirat. 1
193 6 év 6433 sz.

Hirek és különfélék

Evangélikus istentiszteletek rendje. Az Ó év estjén 5 órakor istentisztelet, 6 órakor áhitat Zagyvapállalvan. Ujév napján d. e. 10 órakor istentisztelet, utána urvacsora, d. u. 5 órakor áhitat. De 10 órakor istentisztelet Lapujtön. D. u. 6 órakor Zagyvapál alván.

Esküvő. Szauer Lili urleány és Kretsch László földbirtokos dec. 29. én tartották esküvőjüket. Az esketési ünnepségen nagy számban vett részt a keresztény intelligencia is, ami a Szauer család iránti szimpátiának megnyilvánulása volt.

A róm. Kath. Olvasókörben szilveszter este fél 9 órai kezdettel nagy táncest lesz. Belépődij 60 fillér. Családjegy 2 személyre 1 Pengő.

A Szent Erzsébet Róm. Kath. Nőegylet január hó 8-án, a kath. kör kistermében, délután fél 5 órai kezdettel redes taggyülést tart, melyre kedves tagjait szeretettel meghivja. Előad: Mácsay Imre h. igazgató.

Meghivó. A Nógrád-Hont vármegyei 1935—36 évi inségenyhitő akció javára runyai Dr. Sóldos Béla, Nógrád és Hont k. e. e. vármegyék főispánja védnöksége alatt Balassagyarmaton 1936 január 4-én este 9 órai kezdettel, Szarvas Klári, Tamási Tamás Ilonka, Uray Margit, Hámory Imre és Kiszely Gyula közreműködése mellett, a vármegyeház termeiben rendezendő, táncmulatsággal egybekötött Díszhangversenyre. Belépő dij: Személy jegy 3 Pengő, Táncos jegy 2 Pengő, Család jegy (3 személyre) 6 Pengő, Karzat jegy 2 Pengő. Jegyek elővételben beszerezhetők a főispáni titkári hivatalban és Selmeczy Árpád balassagyarmati cukrászdájában. Felülfizetéseket a jótékonycélra tekintettel, hirlapi nyugtázás mellett köszönettel fogadunk. A rendezőségben városunk és balassagyarmat ifjusága nagy számban foglal helyet. Mint értesülünk, városunkból mavarton és autón sokan mennek a nagyszabásunak igérkező jótékonycélu hangversenyre.

Szent Ferenc III. rendjének karácsonyfa ünnepsége. Az északi Ferences plebánián 1935 dec. 22.-én tartotta a Szent Ferenc III. rend a szegények karácsonyfa ünnepélyét. Bevezetőül a Ferences énnekkar a „Csendes éj" cimü éneket adta elő, utána szavalat következett, majd P. Réz Marián plébános tartott nagyhatásu beszédet. A beszéd végesztével egy szavalat következett és befejezésül pedig a Ferences énekkar énekelt. Az ünnepség végeztével 250 szegény között nagymennyiségü liszt, cukor, zsir, cipő és ruha anyagok kerültek kiosztásra.

Salgótarján város gyüjteménye.

(IV.) Irta: **Dr. Dornyay Béla.**

„Salgótarján város Gyüjteménye"-vel nem akarunk mi semmiféle más közgyüjteménynek elébe vágni, vagy vele versenyezni, konkurálni! Természetesen legkevésbbé az ősi Magyar Nemzeti Muzeummal, vagy a megyénk székhelyén levő és néhány év óta a legszakszerübben kezelt, Nagy Iván-féle Palóc muzeummal! De mi is szeretnénk megrögziteni magasralendülő városunk kulturtörténetét egy megfelelő és szépen illusztrált monográfiában! Ehhez pedig rengeteg tárgyi adatra, nagy mennyiségü kulturális kincsnek az összehordására van szükségünk, amelyeket, a nyomtatott könyv mellett, gyüjteményünkben szeretnénk az utókor számára is megőrizni és tanulságosan elrendezve, muzeálisán kiállitani.

Tehát első sorban várostörténeti, honismertető gyüjteményt akarunk összeállitani, amely persze a közvetlen környék szines palóc-néprajzából is felölelje oly gyakran felszinre vetődő régészeti, főleg prehisztorikus leleteket és bányageológiai tárgyakat és gyáripari termékeket stb. pedig szintén a lehetőségig egybegyüjtve tárja az érdeklődő salgótarjáni polgár elé és az itt évenkint oly nagy számban megforduló idegen elé is, akik majd mindnyájan a legfontosabb dolgokat itt, ezen kis gyüjteményben, mint tükörképben szemlélhetik.

Nem azt akarjuk, hogy eggyel több legyen megint a „vidéki mázeumok" száma. Ugyanis egy épen nem valami jóindulati irodalmi kitétel szerint, ez a két szó, hogy „vidéki muzeum" — „mily pontosan idézi föl rögtön a poros és unalmas termek emlékét!" Nem, mi sem akarunk olyan vidéki muzeumot, amelyek „a szervezetlenségnek, torz ötletszerüségnek, a fonák elgondolásnak a felleg várai" közé tartoznak. Életre való kis vidéki (muzeumot) gyüjteményt akarunk mi is, amely ódon patinája, vagy történelmi levegője mellett, életet is leheljen, eszméket is termeljen, szellemet is szikrázzon, gondolatokat is tetteket is csiholjon ki belőlünk, olyant, amely a lehetőség szerint megmutathassa nekünk Salgótarján város multját és jelenét.

Rendezzük be mi is ugy Salgótarján város gyüjteményét és megfelelő képekkel illusztráljuk ugy, hogy annak is mereterjesztő és tanitójellege is lehessen ahová tanulók, fiatalok és felnőttek, sőidősebbek is, egyaránt eljárhatnak tanulni és egyes szakokat tanulmányozni, azokból szórakozva okulni.

Középiskolai tantervi utasitásunkban a földrajztanitás eszközeinek felsorolásánál, mint legfőbbet, a szemléltetést irják elő (p. 31.) A szemléltetésben „a képekhez sorakozik a muzeum, és pedig mind a nagynyilvános muzeum, mind a tanitványok segitségével minden iskolában lehetőleg megalkotandó kis muzeum is!" Vagyis mutatis mutandis: én ezt a kis muzeumot szeretném nemcsak a mi szükebb terü iskolánkban, de a tágabb terjedelmü városunkban is megalapitani. Ha igazat kell adnunk a tantervi utasitásnak, ugy azt hiszem elfogadhatók az én intencióim is ugy városi, tehát nagyobb muzeumot illetőleg is! Ebből pedig nemcsak honismeret, de honszeretet is fog fakadni! Megalkotandó muzeumunkból nemcsak tanulni fogunk, de majd erőt is meritehetünk az ismeretlen jövő küzdelmeihez, sőt erősek leszünk majd akkor is, hogy reményleni merjünk a mi kedves és fejlődésre képes városunk, Salgótarján jobb jövőjében is!

Standard Radio

Fenti rádiókészülékeket lakásán, vételkényszer nélkül bemutatja:

Szántó Testvérek

Salgótarján, Fő-utca. Telefon: 72.

Végh László az ebéd sorrendjét a következőképen állitotta össze: 2 drb. házi macska, 3 drb. varju, 3 kg. szarvashus, amit föl is szolgált Molnár Aladár számvevő altiszt. Mindkettőjük ellen megindult a nyomozás. B. B.

Szent missió Kisterenyén. Dec. 14-től 21-ig lelkiekben gazdag szent missiót tartottak Kisterenyén P. Réz Marián salgótarjáni házfőnök és P. Csiszár Theodóz hatvani ferences házfőnök. Ugyanakkor volt missió Kisterenye filiájában Nemtiben, ahol P. Keczeli Mészáros Albert salgótarjáni h. házfőnök vezette a szt. missiót. A hívónók száma Kisterenyén 2352, Nemtiben pedig 748 volt. Különösen impozáns volt az Oltáriszentséggel tartott esti körmenet, amelyen olyan nagy számban vettek részt a bányász férfiak, hogy ilyen felvonulást még Kisterenyén soha nem láttak. Megmozdult az egész község és a környékbeli bányák férfivilága, hogy megmutassa hódolatát, szeretetét Krisztus Király iránt. Missiós Atyáink mindkét helyről egy feledhetetlen kedves emlékkel távoztak. A kisterenyei hivek pedig hálás szivvel fordulhatnak esperesük, lelki vezetőjük felé, aki hivatásának magaslatán állva nemcsak hitéleti, de társadalmi téren is kötelességét messze felülmuló módon teljesiti a nehéz sorsban élő hivek érdekében!

Családja iránti kötelessége a dohányosnak, hogy megvédje egészségét. Ezt akkor teszi legjobban, ha „Fecske" szivarkapapirt és hüvelyt használ, mely hoszu évtizedes tapasztalatok alapján a legkitünőbb anyagokból készül és az egészségre ártalmas anyagot egyáltalán nem tartalmaz.

Köszönti

igen tisztelt üzletfeleit az uj esztendő alkalmával:

Erdős József hirdetőiroda tulajdonos

Budapest, VI., Teréz-körut 35. Tel.: 12-5-58.

A Szent Erzsébet Róm. Kath. Nőegylet 1936 év január 25-én, este fél 9 órai kezdettel rerdezi meg teával és müsorral egybekötött nagy farsangi táncestélyét a kat. kör nagytermében, melyre e nagyérdemü közönség figyelmét ezuttal is felhivja. A müsor részleteit a következő számban hozzuk.

Szokatlan menü. Nyéki Végh László borbélymester karancskeszii lakos Karácsony másodnapján összejövetelt hirdetett vitéz Zsidai Pál vendéglőjében, azon célból, hogy megalakitsák a „Nőgyülölő Clubbot" s a megjelenteket István napján ebédre hivta magához. Nyéki

---

selymes fürge bajusz megcsiklandozta a szive bohó ajtaját. S a szive kinyilt a csiklantásra. Még ugyan alig, de a zár már felpattant.

És a bajusz nőtt, nőtt!

Két hét mulva szakitottak.

Pali bajusza akkor kétcentis hegybe volt pödöritve.

Pali akkor is csak nevetett. — Visszahivsz kislány, szeretsz, vársz, bajuszom lesz — a kedvemért.

Igaza volt. Magda sirt, sirt és uj két hét mulva döntött. Visszahivja Palit bajuszostól, mindenestől. És akkor megkönnyebbült és a szive tele lett áprilissal, bohókákkal, a szerelem előtt való boldog megalázkodással; nagy-csoda érzés volt az, meghajolni a sziv előtt és a bajusz előtt.

De Pali erről nem tudott. ő csak a napokat számolta, ötnap, tiznap kéthét és ötször is neki ült a tükörnek, le, le vele, csak Dóri ne fütene annyira, ne ámulná ugy a bajuszát; tizenöt nap, vége, vége, vége ....

És Magda elrohant Dórihoz. Oldja meg ő a visszahivást, küldje vissza a Palit bajusszal, szakállal is, ha Pali ugy akarja most már könnyü, mostmár megtört, soha többé nem szól érte és addig békülgetett magában a bajusszal, mig rá nem jött, hogy az valóban szerves része a Palinak, „mint jóképü fiunak". És elrohant Dórikoz.

Dóriék egy nagykertü házban laktak. Már kipattogtak a rügyek és itt-ott libabőrös prücsök-levélkék nyujtogatták gyenge zöld testüket a nap felé. Tavaszszagu volt a kert és fényes a fénytől. A nyitott ablak alatt a fal mellett a meleg homokban kutya feküdt a hátán, négy lábát az ég felé rugva s ugy forditotta a fejét lustán lassan Magda felé, megismerte, elmosolyodott, hogy kivillant nedves hófehér foga.

Magda a zöldfoltos orgonabokrok között egy ablak felé indult, hogy bekiáltson Dórinak, messziről látta Dóri piros ruháját a szobában villogni; s már majdnem berikkantotta a nagy boldogságát, amikor meglátott valamit. A szoba sötét foltjában egy fiu ült Dóri előtt. És ahogy a szeme hozzászokott a homályhoz a fiuból Pali lett. És hallatszott a hangjuk. Nevettek. Magda megörült. Hát igy még egyszerübb a békülés. De volt valami vésztjósló a kikuncogó nevetésben, hogy meg kellett kapaszkodni egy vékony, zöldbőrü orgonaágacskába. És benn kacarásztak. És Magda látta, ahogy Dóri csukott ökléből kigörbülő kisujjával hozzáér a Pali már három centissé hegyesedett bajuszához, aztán, mint a tüztől, elkapja a kezét, megrázza és nevetnek. Aztán ujra. (Veszélyes játék ez. Különösen ha már annyit nevetnek rajta.)

És kimeredt a Magda melegbársonyu diószemecskéje és nézte a játékot... a játékot és látta, hogy Pali ugyancsak megkapja a két játékos kezet, lassan a szájához huzza és a bajuszos száj mohón végigszalad a piros ujjakon, látta és elált a vére szaladása s ugy sziszegte önfeledten:

— Behunyták a szemüket! Behunyták a szemüket!

Aztán csendben, megverten, megázva, lopva viszasurrant a kapuhoz, két lepottyant könnye gyorsan felfelhőzött a meleg kavicsokról az aranyporos ég felé aztán megnézte, mi van a kezében, aztán eldobta a beteglila virágruhácskat, egy születendő orgonavirág puha szirom-levelét.

— Hát ezért tetszett ugy a Pali bajusza, hát ezért kellett bajuszt hagyni Palinak! Hát ezért!

Óh, hogy szégyelte magát!

És ahogy szerelmes kis szive szörnyü fájdalma felszivárgott az agyáig, ott borzasztó bosszu gondolatává forrt és a piros feszülő erek a sarkáig vitték és az ujja hegyéig a csillapitó balzsamot: bosszu, bosszu.

•

Dóri bolondja lett a bajusznak. Pali is az volt. Bolondja a bajuszának. A ruháit is a bajuszához szabatta. Vörösbarna ruha, fityegő piros zsebkendővel s hozzá hullámos szélü pörge kalap — igy kivánta a bajusz. És örök mosoly. Pali egyéni volt és feltünő.

•

Igy mult el öt hónap. A bajusz jó ötcentis bojtban csüngött két oldalt.

Kétségtelenül, már kicsit kényelmetlen volt. És egyre nőtt. És már meg se nézték annyian.

És hogy a Dóri mit mivel a bajusszal. Sokszor már utálatos. Huzigálja fésülgeti, igazitja igy, majd ugy, egyáltalán neki csak a bajusz fontos. Igazán, még másról nem is beszélt öt hónap óta, csak a bajuszról. Üres már az is, hogy a bajusz miatt szerelmes. Igazi szimpla lélek. Lány! Nő. Unalmas. Nemcsak unalmas. Terhes!

És ödöngése közben Pali, mikor igy elmélkedett, gyülölte a legközelebbi találkozót Dórival. Ez a bajusz-szerelmü öt hónap telecsorditotta a szivét — ürességgel. Valóban; mi volt benne szép. Egyáltalán, mi volt benne? Csak — csak az a kis hiuság-simogatás. A nagy bajuszbámulás.

És ahogy járta a forróságban rezgő parkot és igy böngészgette a gondolatait, eltünt arcáról az örök mosoly. Szomoru volt. Két bajusza mint szakadt madzag a zsák oldalán, fityegett elkeseredett szája mellett.

És akkor bukkant eléje Magda. Fényesen, karcsun, mint fáradt ember álmába cuppogó vizzel a jó tündér.

Meleg barna régi szép szeme átszaladt rajta, ahogy köszönt neki:

— Kezét csókolom Magda!

És elmentek egymás mellett. Sokszor már igy öthónap óta.

Pali megállt és utána nézett. A szivét össze-össze préselte valami keserüség.

Nagyon keserü tud lenni, ha igy váratlanul is pompásan elibénk toppan az, akit szerettünk és akitől valami kegyetlen félreértés, vagy majom-erőszak szakitott el. Keserü a szép és nagyon széppé boglyosodott emlék és keserü minden, ami elmaradt. Keserü az egész üde, szép emlékekben sokszor fürösztött továbbmenő leány.

A kanyarodónál visszanézett Magda. Lassan nyiltan és józanul.

De Pali belekapaszkodott ebbe. Visszanézett. És ez a visszanézés leszoritotta Dórit a szive valamelyik hidegebb csücskébe és ostobán a boldogságért, mint régen, kapaszkodott a gondolatba:

— Szeretsz, kislány, szeretsz!

És egy hét mulva alázatosan és sompolygva odacsatlakozott Magda sétájához. A leány mintha semmisem történt volna soh-sem köztük, vidám volt és kedves és Pali végtelenül hálás volt, hogy igy átsegitette öt ezen a nehéz oldódáson.

HÁLÓK EBÉDLŐK
ÚRISZOBÁK
kombinált berendezések
Budapesti Bútorszalonban
Budapest, VIII. Baross-utca 21.
Nagy választék.
Kedvező részletfizetésre.

Az év utólsó napján a hálaadó istentisztelet az északi és déli plébánia templomokban este 6 órakor kezdődik.

Uj kormányfőtanácsos. Kardos Gyula balassagyarmati ev. lelkészt, tanügyi esperest a kormányzó kormányfőtanácsossá nevezte ki.

Fekete Szilveszter. Enyhe időben, hó nélkül, sürü esőben közeledik az esztendő utólsó napja s bizony ha ez a szomoru feketeség az ujesztendő „fehérségét" jelentené, szivesen elviselnénk.

Hadirokkant temetés. Dec. 22.-én temette el Szabó Dézső református lelkész Tóth Gyula piaci árus, hadirokkantat igen nagy részvét mellett. A temetésen megjelent a Hadirokkantok nagy küldötsége dr. Lapsánszky János elnökkel élükön, aki a sirnál bucsuzott a sokat szenvedett bajtárstól. A temetésen a gyári dalárda és zenekar, ezenkivül egy cigányzenekar is gyászdalokat adtak elő. A kemény, havas délután a gyászbaborult szülők, feleség és gyermekek kétségbeejtő sirása közepette Szabó Dezső református lelkész, „az elhunyt vérével áztatott hazai földből" egy marékkal a leeresztett koporsóra szórt bucsuzóul.

Két betörés. Az egyik karácsony éjszakáján volt a gimnáziumban, ez idén már másodszor, de ismét üres pénzszekrényt talált a jártas tolvaj, aki az udvar felül ment be, s az utca felé ablakon távozott. A másik betörés 29-én éjjel volt a Tátra vendéglőben, ahonnan italokat vittek el, mert pénzt itt sem találtak.

Megjelent „A vadászjegy és fegyverigazolvány illetékére vonatkozó jogszabályok, joggyakorlat és magyarázatok gyüjteménye" c. mü, amelyet Nyulászi Zoltán pénzügyminiszteri titkár m. kir. Közigazgatási Birósági tanácsjegyző, dr. Beke Gábor pénzügyi titkár és Jávor Lajos pénzügyi számvizsgáló szerkesztettek. A kőny 120 oldalon ismerteti a vonatkozó általános és anyagi jogszabályokat és minden vadásznak, községi jegyzőnek, vadásztársulatoknak nélkülözhetetlen segédkönyve. Ára 5 pengő, megrendelhető a kiadóhivatal utján.

Novemberben 7 millió pengővel emelkedtek a takarékbetétek. A Központi Statisztikai Hivatal a következő november havi gazda statisztikai adatokat közli. A nagykereskedelmi árak indexszáma változatlanul 95 maradt, miután a hó folyamán előfordult árváltozások egymást ellensulyozták. A létfenntartási költségek indexe lakbérrel együtt számitva 95-ről 92·7-re csökkent, tehát alig változott. A budapesti 12 legnagyobb pénzintézetnél és a postatakarékpénztárnál elhelyezett takarékbetétek átlaga november hó folyamán 599·2 millió pengőről 606.4 millió pengőre, vagyis 7.2 millió pengővel emelkedett, a folyószámlabetétek álladéka viszont 694.8 millió pengőről, 693.8 millió pengőre, azaz egy millió pengővel visszaesett. A budapesti tőzsdén jegyzett részvények árfolyamindexe az előző havi 93.8-ról 99.7 re emelkedett. Novemberben a tőzsde szilárduló irányzata kevés kivétellel, általános volt.

Gyümölcstermelési intézetet állitanak fel Gyöngyösön. A földmivelésügyi minisztérium a Gyümölcstermelők Országos Egyesülete kezdeményezésére Gyöngyös és vidéke gyümölcstermelésének fellendítésére az 1936 évben Gyöngyös székhellyel gyümölcstermelési intézőséget állit fel. A szerv felállitása az első lépés a nagy és egész Mátra-völgyére kiterjedő terv megvalósitása felé, melyet dr. Winchkler István kereskedelmi miniszter képviselő programmjában munkálkodása legfontosabb feladatául jelölt meg s a mely a mátrai völgykatlannak egy hatalmas gyümölcskertté való kifejlesztését célozza. Gyöngyösön, Gyöngyöspatán, Gyöngyössolymoson, Visontán és Domoszlón körzeti faiskolákat állita végén, tehát a legutóbbi békeesztendőben Nagymagyarország 2.425 hitelszövetkezetének összvagyona körülbelül 139 millió volt és kihelyezései több, mint 300 milliót tettek ki, addig ma a Csonkamagyarország 1.000 hitelszövetkezete — dacára a rossz gazdasági viszonyoknak több, mint 250 millió pengő kihelyezéssel támogatta Magyarország gazdaközönségét. Rámutatott arra, hogy a falu felett megjelenő vészfellegek elháritására kizárólag alkalmas gyógyszer a magántulajdon elv alapján álló szövetkezeti mozgalom. A szövetkezeti mozgalom nagy válasz a néprétegeket szétforgácsoló tendenciákra mert feladata, hogy a nemzetfenntartó és életerős uj közösség érzetét a csonkaország falvaiban ujjáteremtse.

A szövetkezetek falusi feladatairól. Ezen a cimen tartott előadást a Falu Gazdaszövetség rendezésében Wanke Gusztáv, az OKH elnöki osztályának főnöke. Visszatekintett a multba és ismertette a legujabb külföldi és belföldi szövetkezetek mozgalmát. Ezzel kapcsolatban összehasonlitotta a hitelszövetkezeti mozgalom békebeli és jelenlegi eredményeit s kimutatta, hogy mig 1913.

Antal István dr.
megválik a sajtófőnökségtől.

Nem meglepetésként hat ez a távozás, mert éreztük, hogy hivatottsága másfelé irányitotta ezt a tempermantumos, hadviselt, izig-vérig magyar tehetséget. Alkalmunk volt egyéniségét egy ittlakó tartalékos tiszt bajtársa elbeszéléséből megismerni s bármit kiálltott is rá a liberális, áldemokrata sajtó, tudtuk, hogy a „fajmagyar" iránt érzett félelmetes gyülölet hangja ez, nem pedig az objektiv kritikáé!

Ma csak vasakarattal és kérlelhetetlen elszántsággal lehet egy nemzet politikáját irányitani, vezetni. Nem lehet megengedni, hogy ez a megcsonkitott haza fantaszták és kisérletezők nyula legyen. Itt meg kell tanitani járni, helyesebben gondolkodni azt, aki nem tud, vagy nem akar! Itt az ideje, hogy csak hivatottak foglalkozzanak a politikával s ne mindenki.

Antal István dr. igazságügyi államtitkár volt már névleg egy esztendeje s most valóságosan is az lesz, hogy az igazságügyminisztériumban hasznositsa képességeit.

A magyar sajtóreformra égető szükség van, s attól nem fél az, aki maga szivvel-lélekkel szereti hazáját; az pedig akinek bomlasztási, zavarosban halászási szándékai vannak, rettegjen és pusztuljon a nemzet testéből!

Mi a nagy nemzeti és faji sajtó kis vidéki csápja éltető erőt kaptunk Antal István dr. volt sajtófőnök lelkesitő munkájából és a közvetett összeköttetés további fenmaradásában bizva kivánunk sikert, más irányu munkálkodására, egyben bizalommal köszöntjük utódát dr. Mikecz Ödön volt szabolcsi főispánt!

Történet egy kis verseskönyvről.

Mesének is szép volna, de az élet igy produkálta. Egy salgótarjáni ifju ember, két keze munkása, terméskövek iparos szobrásza, a tömör márványtömb helyett, egy sulyosabb materiának, a léleknek lett az álomszobrásza. Költő lett. Bércessi B. Gyula: „Napos oldalon" cimü verseskötetét forgatgatom. A kritika szemével és tárgyilagosságával kellene ezeket a verseket végiglapoznom, s helyette, a rideg tárgyilagosság helyett, az eleven melegség lelkesedésével olvadok bele a versek csetlő-botló muzsikájába. Fiatalember, lelkes vándorpoéta, utatevő poétaháló, egy salgótarjáni gyerek, aki bevándorolt a hegyekről az alföld rónájába és a dunántuli dombosvidék derék jó magyarjai közé, ahol aztán maga fabrikálta ügyes versecetlijeit apró kis fillérekre váltotta fel, megértő magyar fillérekre, melyekből kitellett egy kis verseskönyv ára, amit most saját költségén kiadva, hozott haza a salgótarjáni irodalom kedvelők megértő közönsége elé. Nem volt mögötte precizen megalapszabályozott irodalmi társaság, méltóságos mecenás sem igen gondoskodott róla de, volt hite, lelkesedése, bizakodása és voltak szép és elég merész álmai, talán arról is, hogy ha majd hazajön egyszer, első verses gyüjteményével, a hazai hegyek közt is ép olyan pártoló szeretettel fogják majd fogadni és támogatni, mint támogatták a dunántuli névtelen sok magyarok.

Én szeretettel nézegetem ezt a kis könyvet és szeretettel bátoritom iróját, még egy kicsit drukkolok is érte, mert benne látom az értelmi fiatalság egyik elindulását, a szellemi fiatalság egyik elindulását a szellemi Zsengellérek bajnoksága felé.

Pár hangulatos, szimpatikus versét ebben a számban közöljük.

Költő imája

Buzaszagu lanyha szellő
Csókolgasd csak arcom
Nyár esteli tücsökszónál,
Igy könnyebben alszom.

Áldott kereszt, buzakereszt,
Vándorköltő ágya;
Öreg ég!? Egy csöndes éj, a
Fáradt vándor vágya.

Csöndes éj és selymes álom
Édes anya csókról;
Valóságban nélkülözött
Apró szép és jókról.

Buzaszagu esti szellő
Anyám csókját hozd el;
S tücsökszónál,ráncos, fáradt
Homlokomon oszd ell

Túl sok a poézis...

Azt mondod barátom,
Nincs semmi poézis?...
Hogyha végignézed reggel,
Midőn a nap lomhán felkel,
S felcsókolja vágytól égve
A harmatot, a kék Égre,
Vagy a sok-sok csillag közül
Amint nevet a hold s őrül,
Hogy az ifju szerelmes pár
Összebujva suttog és jár,
Igy szólsz majd barátom:
Tényleg... van poézis,

Azt mondod barátom,
Kevés a poézis?...
Nézd a hajnal hasadását,
Piciny bimbók fakadását,
Menj csak ki a tarka rétre,
Nyáreleji napsütésbe,
Az eresztek alá nézz fel,
Hol a karcsu fecske fészkel,
Nézd a sok szép szines lepkét,
S a méla éj sötét leplét,
Meglátod barátom:
Sok is a poézis...

Azt mondod barátom,
Irjak még poézist?...
Nyisd fel szemed, s nézz szét mohón
Ezen vacak kis sárgolyón,
Tudom, meglelsz minden szépet,
Poézist és más egyebet,
Belátod te egyszer mégis,
Hogy itt minden oly poézis,
Es amikor dermedt kezét
Kinyujtja a halál feléd,
Igy szólsz majd barátom:
Ez is egy poézis...

Három nap mulva hazakiséria. Öt hónap óta először. És ugy beszélgettek, mint régen, mintha csak egy rossz álmu éjszaka lenne a tegnap és a ma között.

Nevettek, kacagtak és Pali szállt, szállt, aranygépen szállt a két diószemecske felé és szinte érezte, hogy a lelkén kisimul minden, nagy lesz, be sem fér ebbe a pici világba, hanem őbenne van minden és minden oly kedves és — odaállt a kislány elé.

— Magda, kis Magda, bolond fiu vagyok, mosolyogni szeretek, mindig mosolyogni, de öt hónapja nem tudom, hogy mért mosolyogtam, csak tán mert ez az elvem, vagy mert megszoktam, de most, Magda, most a szivem szaladgál az arcom mosolyában és... és ilyen boldog csak az lehet,.. ilyen boldog senki sem lehet, csak aki nagyon... szeret. Nézzen rám Magda.

Magda ránéz, belenéz a mosolygó fiuarcba, csupa élet, csupa sziv ez az arc és a két kackiás bajusz ugy libeg, mintha maga a boldogság csüngne ki Pali két orcájából.

És a Magda szeméből legurult egy nagy ragyogó könnycsepp, könnycsepp a következő percekért, azokért a percekért, amelyek előre fájnak, de el kell jönniök, amelyekre öthónap óta vár a megcsufolt sziv.

Pali a kezéért nyult és megcsókolta, aztán lassan, mint egy páraszobrot, amely elsuhanhat, fogta át a derekát a leánynak, huzta magához és mikor a szája csak centikre volt már a meleg szirmu ajkaktól, mintha szörnyeket látna, rémet és kisértetet a lány, felsikolt:

— Ne! Pali, ne, neml

És kiugrik a kezéből és irtózva takarja el a szemét.

— Magda, drága kis Magda, mi történt, mi az?

A lány nagy szeme tele könyörgéssel és valami furcsa lobogással, aztán a földre néz, alig susog ahogy mondja:

— A bajusz, Pali, fujj — és megborzong.

Pali felveszi az ollót az asztalról (igen az olló ott volt az asztalonl) és egy egy nyisszantással levágja a két szegény bünös bajusz bojtot s leteszi az asztalra — fényesen barnállanak a holt bajuszgiliszták.

És Magda már ott van az asztal másik oldalán, egyik szemében fájdalom bátortalankodik, a másikban az a kis furia, amelyik ott bujt be még a paradicsomban, kistenyerét összeverve tapsol.

— Milyen csunya igy Pali, juj, de csunya és, hogy fog pukkadni a Dóri, pukkadni, pukkadni — csakhogy kimondta, most menjen ez a fiu, mert sirni akar és és nevetni és sirni.

Pali csak nézi a lányt: — hát ezért ezért, — és felveszi a két szomoru szőrcsomót és csöndben megverten, megázva lopva kimegy a szobából.

Magda utána néz az ablakon és boldog boldogsággal suttogja:

— Megtörtél Pali, megszenvedtél, visszahivlak holnap, visszajössz, Pali! Pali! Pali!! Pali!!!

•

Másnap Dórinak egy furcsatapintásu levélből kihull egy aranyszalaggal átkötött valami.

A Pali fél bajusza.

Szivgárdisták ünnepélye. A baglyasaljai elemi iskolák szivgárdistái meghatóan kedves karácsonyi ünnepélyt rendeztek december 23-án, a baglyasaljai bányakaszinó disztermében. Bájos karácsonyi angyaljátékot és kedvesen mulattató mesejátékot mutatott be mintegy hatvan apró szereplő. A müsort még egynéhány jólsikerült szavalat is tarkitotta. Az előadást a termet zsufolásig megtöltő közönség nézte végig a gyermekelőadásokhoz eddig nem nagyon szokott szemmel s ez az uttörő munka mind az érdekelt szülők, mind mások tetszését a legnagyobb mértékben elnyerte. A páratlan erkölcsi siker Mácsay Imre róm. kat. hitoktató és Csillag Magda társulati h. tanitónő érdeme, kik heteken át fáradságos munkával és türelemmel tanitották be a kis bányászcsemetéket, mely áldásos munkájukért ezuton tolmácsoljuk a jelen volt közönség háláját és köszönetét.

Adományok a karácsonyi vásárra: Az ev. lelkészi hivatal utján: Czankovits Ferencné gyüjtése 36·50 P. Teszák Emilné 2·— P. Özv. Adamek Istvánné 5·— P. Özv. Szlivka Jánosné 2·— P. Schreiner Jenő 10 P. Tóth Istvánné 2 P. Gubza Lajos 10 P. Id. Timaróczki Sándorné 3 P. Egyesült Ker. Nemz. Liga 50 P. A karácsonyi vásáron: Krajcsovits Gyuláné 20 P. Ifj. Timaróczki Sándor 2 P. Novoszkát Ferenc 2 P. Pleszinger J. 2 P. P Keresztes Vilmos 5 P. Daubner János 2 P. Stencel László 2 P. Patay Lajos 2 P. Mayer Vilmosné 5 P. Szlifka Arnoldné 2 P. Vlcsovszki Reszö 2 P. Karatur Antal 2 P. V. János 5 P. Dr. Kiss Lajos közjegyző 5 P. Dr. Jánossy Ödön 2·50 P. Ifj. Moticska Nándor 2 P. Biléter Henrik 2 P. Dr. Förster Kálmán 1·50 P. Vitéz Jónás Ödön 5 P. Jankovits J. 2 P. Moticska Nándor 5 P. Nagy Bertalan 2 P. Paksy Árpádné 1·50 P. Dr. Polatsek Ármin 10 P. Niederland Gyuláné 4 P. Léviusz László 2 P. Koppány István 2 P. Dr. Varga Kálmán 2 P. Frics Vilmosné 2 P. Körös Béla 2 P. Takács Gyuláné 2 P. és ezenkivül számos kisebb de jószivvel adott és fogadott adomány. Mindezeken felül Fabini Henrik gyárigazgató és Gólián Rezsö főmérnök. A bányaigazgatóság a fenyőgallyakat adományozta ingyen. Ugy a nőegylet, mint a leányegylet, pártfogoltjai nevében is hálás köszönetet mond mindennemü támogatásért és Isten áldásába ajánlja azokat. — A legutóbbi számban közölt ismertetésbe sájtóhiba folytán került Pojdák Julia — Sajdák Julia neve helyett. —

Minden pénteken élő **PONTY** ugyszintén másnemü **halak**.

Esetleges alkalmakra **három nappal előtte** rendelhető meg. Kivánatra házhoz szállit

WEISZBERGER HERMANN
HALKERESKEDŐ
OVODA-TÉR 3. SZ. TEL. KÖZV. HIVÁS 144.

Bányamozgók hirei. A baglyasaljai és pálfalvai bányamozgók január 5-én és 6-án két-két müsorral egy előadásban kedveskednek közönségüknek. Vasárnap előadják: REPÜLŐGÉPEN ABESSZINIÁBAN c. filmet, mely a Négus országában járt, rendkivül tanulságos és aktuális repülő expediciót mutat be, továbbá GYÜLÖLÖM A NŐKET c. izgalmas cow. boy filmet, George O Brien és Mary Brian főszereplésével. Hétfőn előadják: BABSZEM KISASSZONY c. izgalmas detektiv drámát a kis Shirley Temple főszereplésével, valamint FOX PARÁDÉ c. látványos revüt, fordulatokban gazdag és pompás kiállitásban. Január 8-án, szerdán Baglyasalján és 9-én, csütörtökön Pálfalván esti fél nyolc órai kezdettel előadásra kerül NYUGAT LEÁNYA c. megható dráma, Irene DUnne főszereplésével, továbbá kiséretül egy kacagtató trükkfilm.

Karácsony est a Hirsch gyárban. Csendes, szerény keretek között folyt le 24-én d. u. 3 órakor a hagyományos karácsonyfaünnepély a Hirsch gyári olvasókör nagy termében, ahol a gyár igazgatósága megértő nagy lelküségéből, az idén kibővitett keretek között, a gyár alkalmazottainak 125 gyermeke részesült cipő, ruha és szeretetcsomag ajándékban. Az ünnepélyt a magyar Hiszekegy vezette be, amely után Traum Péter esperes plebános szivhezszóló beszédében, a karácsony jelentőségéről, szólt a gyermekekhez és a megjelent szülőkhöz, utána Szabó Dezső ref. lelkész beszélt a gyermekekhez a krisztusi szeretetről, és a magyar szomoru karácsonyról, amely csak akkor lesz vig, ha kebünkre ölelhetjük az elrabolt részeken élő testvéreinket. Utána Tarnay Kálmán gyárvezető főmérnök köszönte meg a megjelent lelkipásztorok közremüködését az ünnepély magasztossá tétele érdekében, biztositva őket, hogy elhangzott szavaik termékeny talajra találtak a jelenlevők között, vázolva továbbá az igazgatóság megértő jóindulatát alkalmazottai iránt, a megjelent szülőket buzditotta a kitartásra és szorgalomra, mellyel nemcsak a vállalat, hanem szegény, csonka hazánkat ujra naggyá, erőssé tehetjük. A beszédek között az alkalmi gyermekkórus karácsonyi énekeket adott elő nagy hatást keltve. Ezután következett az ajándékok kiosztássa. A 3—12 éves gyermekek türelmetlenül bár, de fegyelmezetten vártak mig Gyarmathy Károly olvasóköri elnök, Sziklavári Emil és Egner Rezső köri tagok a sok ajándékcsomagot kiosztották. Az ünnepély a Himnusz hangjaival ért véget.

Jókarban lévő uradalmi szecskavágó járgányhoz és jó állapotban lévő daraló olcsón eladó. Cim a kiadóban.

A Hunyad-utcai bányatársulati elemi népiskola tantestülete f. hó 12-én d. u. 4 órakor szülői értekezletet tartott. Az iskola és a szülőház együttmüködéséről Hunyár Ádám ig. tanító, a nevelés hiányairól pedig Borovi Gottfried rk hitoktató értekezett. A nagyszámban megjelent szülők fokozott figyelemmel hallgatták az előadásokat, majd hosszasan elbeszélgettek gyermekeikről, azok tanitójával. Ugyancsak e hó 20-án d. u 3 órai kezdettel tartották karácsonyfa ünnepélyüket a társulati kaszinóban. Az ünnepi beszédet Borovi Gottfried rk. hitoktató tartotta, kiemelve a bányaigazgatóság nagy szeretetét, mellyel minden esztendőben megajándékozza az iskolás gyermekeket. A kedves és lebilincselő müsor összeállításához e helyről is gratulálunk a tanlestületnek, de különösen a Küllő növéreknek a bájos szindarab kiállitásáért.

KÖZEGÉSZSÉG.

Bokasüllyedés és ludtalp.

Irta: **Dr. Engländer Árpád** orthopaed szakorvos, (Budapest).

Régi jó mondás, hogy bokasüllyedéses piccolo gyereknek még hoteltulajdonos korában is fáj a ludtalpa! Ez azt akarja kifejezni, hogy egy jelentéktelennek látszó hiba, amely a kis gyermek járásakor mutatkozik, bizonyos körülmények között ha nem gondolunk annak a kiküszöbölésére, végig kiséri az embert egész életen át. A tipegő kis gyermek rossz járását még egyszerü bokasüllyedés szóval intézik el, ha ezt nem korrigálják, az iskolajárás idején már lábsüllyedésről beszélnek, a felnőtt korban pedig a deformált ludtalp, vagy a harántboltozat süllyedése az, amely befolyásolja a mozgás- és munkaképességet.

A kis gyermekkortól a késő öregségig sokféle alakban jelentkező és oly különböző panaszokat okozó megbetegedés a lábaknak statikai hibája. Kevés olyan megbetegedést ismerünk, amely oly gyakran fordulnak elő és annyira változatos panaszokat okozna, mint ez a baj. Az anyák arról panaszkodnak, hogy kis gyerekük most tanult járni, még csak rövid ideje tipeg, de már csámpásan forditja lábát, sőt talán kissé biceg is. Találkozunk aztán nagyobb iskolás gyerekekkel, akiknek szülei azt veszik észre, hogy a gyerek mindig fáradt, néha fájdalmakról is panaszkodik a lábszárán vagy a combjában, a cipője sárkát pedig igen sokat letapossa, a cipő bőrét a belső boka tájékán mindig elkoptatja. A serdülő korban az ilyen betegek száma még szaporodik. A betegpénztárak várótermei megtelnek a fiatalkoru betegekkel, akik különösen olyan foglalkozási területekről kerülnek ki, melyek tartós álldogálást, sok járást igényelnek. A felnőttkorban azután megnyilik az ut és végelláthatatlan sorban lábfájós panaszokkal jelentkeznek azok, akiknek a hivatása a mai viszonyok mellett folytonos munkát és állandó készültséget igényel.

Ezek a panaszok sokszor egészen bizonytalanok. Nincs is fájdalmuk, hanem fáradtak kimondhatatlanul, deprimálóan, szenvedően fáradtak lesznek. Ez a fáradságérzés oly nagy, hogy lehangoltan, kedvtelenül végzi a dolgát, hiszen már reggel fáradtan ébred, mikor még nem is végzett munkát, fáradt ha leül, nem is tudja nyugodtan tartani a lábát, állandóan változtatni kell a helyzetét, vagy legalább valamilyen támasztékot keresni. Mások már nemcsak fáradtak, hanem fájdalmakról is panaszkodnak, görcsökről, melyek a lábszárizomba lépnek fel, különleges bokatáji fájdalmakról, feszes érzésről az előlábban, másoknak sarokfájdalmai vannak, duzzad, bicsaklik a bokájuk. Néha combban éreznek fáidalmakat, majd egyszer heves derékfájás, a Hexenschuss is jelentkezik, vagy pedig, mikor az egész lábba kisugárzik a fájdalom, a beteg önmaga megállapitotta icshias diagnosissal keresi fel az orvost.

Az icshias és derékfájáson kivül még sokat szerepelnek a különböző izületi fájdalmak a térdben, bokában, vagy a láb apró izületeiben és ehhez csatlakozik még sok más kórkép: bőrkeményedések, körömbetegedések és a lábujjak számos deformátiója. Mindezeknek a megindítója az egyszerü panaszokkal induló, de később sulyos komplikációkat okozó statikai hiba.

A lab statikai hibái, ha még sulyosabb komplikációk nem léptek fel, könnyen korrigálhatók. Csak valóban korrigálni kell, vagyis a láb boltozatának a süllyedését meg kell javitani, amit szakszerüen elkészitett, jó korrigáló talpbetéttel kell elintéznünk. Készen raktárról vett betét egyáltalában nem felelhet meg azoknak a követelményeknek, amellyeket a statikai hiba korrekciója megkiván. Fogsort nem lehet készen venni, éppen ugy nem használható a sablonmérték után készitett ráktári betét sem. A felületes, szakszerütlen elintézés legjobb esetben csak átmenetileg tud enyhülést hozni, a deformátio kifejlődését azonban megakadályozni nem tudja.

Salgótarján m. város polgármesterétől.
15724/1935. sz.

Hirdetmény.

Felhivom a város lakosságának figyelmét arra, hogy 1936. évben az országgyülési képviselőválasztók névjegyzéke ujra lesz összeállitva a választó jogosultak által szolgáltatandó számlálólapok alapján.

A számlálólapokat hatósági közegek osztják ki a lakosság között s ugyanők fogják azokat összegyüjteni 1936. január 15-ig.

Felhivom ennélfogva a választójogosultakat, hogy a számláló lapokat az 1936. január 1-i állapotnak megfelelően a legpontosabban töltsék ki s azokat az azokért jelentkező hatósági közegeknek adják át.

Salgótarján, 1935. december 24.

Dr. Förster Kálmán
polgármester.

-APOLLO MOZGÓ-

1935. December 31-én kedden **Szilveszterkor** este **7** és **fél 10**-kor

Csókos tengerészek. Vigjáték,
Főszereplők: Lew Áyres és Alice Faye.

FEKETE LOVAS **Tom Mix**

Gát-utcai fiuk. -Magyarul beszélő vigjáték. **Csipi békekonferenciája.**

1936. január 1-én Újévnapján d. u. **3, 5, 7** és **9** órakor, január 2-án csütörtökön este **7** és **9** órakor

CIGÁNY BÁRÓ

Jókai Mór örökbecsü regénye filmen. Johann Strausz csodás magyar zenéje.
Főszereplők: Adolf Wohlbrück, és Hansi Knoteck. —Kiegészitésül: Fox hiradó.—

A délutáni 3 órai előadás fél helyárakkal!

Vetőmagburgonyát oszt szét a földmivelésügyi minisztérium. A földmivelésügyi minisztérium növénytermelési hivatala az elmult évekhez hasonlóan a tavasszal ismét ki fog osztani a gazdák között néhány száz vagon különféle fajtáju vetőburgonyát. Az egyes fajtákat körzetenként fogják kiadni, vagyis minden körzetbe csak az oda kijelölt fajta kerülhet. A természetben való visszaadást, mint a termelés javitására ma már meg nem felelő kiosztási módozatot, a minisztérium törölte. Az idén tehát vetőburgonyát csakis a beszerzési ár háromnegyedrészének 1936. október 31-éig történő kamatmentes hitelezésével adják ki. Az árnak legalább egynegyedrészét előre kell befizetni. A vasutifuvarköltséget a hivatal — a tartozásnak őszi pontos kiegyenlitése esetén — támogatásképen visszatéríti.

Tavaszig a magyar sertéstermelés egész fölöslegét átveszi a német piac. Németország felé irányuló sertésexportunk egyre emelkedő tendenciát mutat. Mult hét végén fejeződtek be a tárgyalások az ujabb sertésszállitmányokról és ez a megállapodás teljes mértékben biztositja ujévig a sertésfeleslegünk elhelyezését. Két nap óta megint folynak a tanácskozások. amelyek az ujév utáni felhajtásról kivánnak gondoskodni. Ugy látszik, hogy 1936 tavaszáig minden mennyiséget felvesz a német piac és azok a gazdák, akik nem jutottak be az első kontingensekbe, lehet, hogy később még az eddiginél is jobb árat kaphatnak az exportra kerülő sertésekért.

Salgótarján m. város polgármesterétől.
15624/1935. sz.
A lakosság összeirása.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur 84000/1835. III. sz. rendeletével a lakosságnak az 19355. december 1-ei állapot szerinti összeirását rendelte el.

Az összeiráshoz szükséges összeirójegyzékeket közegeim utján a házak gondozóinak (tulajdonos, haszonélvező, házkezelő, házfelügyelő) szétosztottam.

Felhivom ennélfogva a nevezetteket, hogy az ürlapokat a ház lakói között haladéktalanul osszák szét, őket azok kitöltésére szólitsák fel, a kitöltött ürlapokat szedjék be, gondosan vizsgálják át, esetleg helyesbitsék, az egyes lakásokban lakó 18 éven felülieket külön a 18 éven aluliakat ismét külön végösszegekkel lakásonként a keresztszallag bátsó oldalán levő sarokba vezessék be, azokat ismét összegezzék, azután az összeiró jegyzékeket a lakosok számszerinti sorrendjében hajtogassák össze, s a keresztszalagba helyezzék be s a keresztszalagot olyan szorosra fogva, hogy abból az összeiró jegyzékek ki ne huljanak ragasszák le, s 8 nap alatt az ezekért jelentkező hatósági közegeknek adják át. Össze kell irni a tényleges szolgáiatban álló katonákat is. Az összeirást a parancsnok urak végzik.

Az összeiró jegyzékek beszolgáltatása után f. év december 28—31 között pedig számláló lapokat fogok szétosztani, amelyeket a házban lakó 24 éves életkorukat betöltött férfiak és 30 éves korukat betöltött nők között osztják szét, akik azokat 1936. január 10-ig kitölteni s a ház gondozójának (tulajdonos, haszon élvező, házkezelő, házfelügyelő) beszolgáltatni kötelesek. Ezen számlálólapokat január 10-e után fogom összegyüjteni. Az életkorra vonatkozólag az 1936. év az irányadó, vagyis azon férfiak, akik 1936-ban a 24. életévüket s azon nők, akik 1936-ban 30. életévüket betöltik, tartoznak kitölteni. Akiknek főiskolai végzettségük van, korra való tekintetet nélkül töltik ki a számlálólapot.

A számlálólapot a vallomást szolgáltató sajátkezüleg tölti ki s irja alá. Akik testi fogyatkozás miatt, vagy más okból nem tudják kitölteni és aláirni, vagy távollevők helyett az illető egyén viszonyait ismerő hozzátartozója is kitölthetti. Az aki a szémlálólapot más helyett kitölti, köteles azt aláirni és a félhez való viszonyát, valamint a sajátkezü kitöltés akadályait a számlálólapon feltüntetni.

Az összeirás pontosságához füzödő országos érdekekre való tekintettel felkérem a város közönségét a pontos adatszolgáltatásra és ezen munkálatnál közremüködő hatósági közegek támogatására.

Salgótarján, 1935, december 9.

dr. Förster Kálmán
polgármester

Nyomatott: „A MUNKA"-nyomdában Salgótarján — Nyomdatulajdonos: Végh Kálmán.